

Iunias. DD. NN. Honorio XII. & Theodosio VIII. Augg. Coss.] Ex his quis clare non colligit quanti nominis, quantaque dignitatis Arelatum olim in ciuilibus fuerit?

At quod etiam pro Metropoli Ecclesiastica totius antiquæ Narbonensis ab initio & ante Constantinum habita sit, his rationibus probare contendo. Huic id honoris concedere nemo reuocet, si eam istud semper & à prima Ecclesiæ ætate habuisse testetur antiquitas. At quis ex historia peritis hancce veritatem non aduertit apud Zosimum, & in libello supplici Suffraganeorum prouinciæ Arelatensis ad Leonem Papam? Zosimus quidem, cum Episcopos nouarum quarundam Metropoleon ciuiliū partem authoritatis, quam antea habuerat, sedi suæ vindicare conspiceret: hæc ad Episcopos Gallia pro tuendo Primatu Arelatensi scripsit: [Iussimus, inquit, præcipuam, sicuti semper habuit Metropolitanus Episcopus Arelatensis ciuitatis, in ordinandis Sacerdotibus, teneat authoritatem, Viennensem, Narbonensem primam, & Narbonensem secundam prouincias ad Pontificium suum reuocet. Quisquis verò post hæc, contra Apostolicæ sedis statuta & præcepta maiorum, omisso Metropolitano Episcopo, in prouincijs supradictis quemquam ordinare præsumpserit, vel qui ordinari se illicitè sciuerit, vterque Sacerdotio se carere cognoscat.] Hæc habet Zosimus. Sed non minus euidenter id probat libellus^b Episcoporum Prouinciæ Arelatensis Leoni oblati, quo huius sedis antiquā dignitatem sic referunt: [Vnde factum est, vt non solum prouinciæ Viennensis ordinationem, sed etiam trium prouinciarum, contemplatione S. Trophymi, sicut & Sanctorum prædecessorum vestrorum patefactum sibi testatur auctoritas, Arelatensis Ecclesiæ Sacerdos ad sollicitudinem semper suam curamque reuocarit. Cui id etiam honoris dignitatisque collatum est, vt non tantum has prouincias potestate propria gubernaret, verum etiam omnes Gallias, sibi Apostolicæ sedis vicem mandata, sub omni Ecclesiastica regula contineret.] Quis enim hisce in verbis non agnoscit quasi solis radijs expositam dignitatem Ecclesiæ Arelatensis ante Constantinum, cum eam semper habuisse testentur iura Metropolitana? Id tamen vt certius euidentiusque cognoscatur, vna aut altera ratione sic confirmabo. Eam ciuitatem ante Constantinum Metropolim totius Narbonensis Ecclesiasticam fuisse valde probabile est, quæ adeo antiqua extitit, vt huius ignoretur institutio, & nullum tempus assignari possit, quo iam honore isto insignita non fuerit: item quæ paulò post nouam eiusdem Constantini, aut Arcadij diuisionem, hoc nomine, hacque authoritate fruebatur: item cuius statim iura Metropolitana inter ipsam, & alias quas habuit vicinas nouas Metropoles diuisa sunt: ac tandem quæ postea primatū inter cæteras adepta est. Quis enim antiquissimā non existimet, quæ semper, & ante cæterarū erectionem, ipsoque diuisionis tempore Metropolitico iure potiebatur: à qua cæteræ omnes originem duxerunt, & quæ post harum institutionem primatum super illas obtinuit? At quis Arelatem huius conditionis fuisse in monumentis antiquis non agnoscit? quibus videre est Viennam, Narbonam & Aquas Sextias nondum temporibus Zosimi Papæ iura Metropolitana habuisse, nec ea prius obtinuisse, quàm cum ex parte Arelati ablata fuerunt post nouam Galliarum diuisionem & post Concilium Nicænum, & quæ diu ea diuisione facta sedes Primatis no-

^a Zosimus epist. r. ad Episc. Gallia.

^b Libellus Episc. Prouinc Arelat. ad Leonem P.